

faa stor, maa jeg dog minde det ærede Medlem om, at Afgiften paa Kaffe her hjemme for det Første er 4 Skilling pr. Pund og altsaa med et Tillæg af 50 pCt. i Krigsstat i det Hele 6 Skilling; men i England er Afgiften paa Kaffe 11,67 Skilling pr. Pund, altsaa paa det Nærmeste 12 Skilling, hvilket er det Dobbelte af den Afgift, vi have paa Kaffe her hjemme, saa at en Nedsættelse i den høie engelske Toldafgift paa Kaffe ikke kan drage til Følge med Hensyn til den lavere Toldafgifts Nedsættelse her hjemme. Der er dernæst den Omstændighed at bemærke, at Kaffe her i Danmark er en langt mere almindelig Forbrugsgegenstand for den arbejdende Klasse, end den er i England. I England er Hovedgjenstanden for den arbejdende Klasse Ol — jeg taler her om Drifkevarer, ikke om Spisevarer —, efter Ollet er det Theen, og først i 3die Række og temmelig høit oppe i denne 3die Række kommer Kaffe. Her hjemme er Forholdet ganske anderledes, her spiller Kaffe ubetinget første Rolle i Forbrugen, i alt Fald for en meget væsentlig Del for Arbejdsklassen. Naar man altsaa i England er gaaet hen og har nedsat Tolden paa Kaffe, er dette kun en Foranstaltning, som kommer den store Middestand til Gode. Man har allerede meget tidligere nedsat Afgiften paa The, Sukker og saadanne Gjenstande, som komme den store Arbejdsstand til Gode; men vel at mærke selv efter disse Nedsættelser er Tolden paa disse Gjenstande i England meget højere end den, vi have her hjemme. Der føres i England for Tiden en heftig Kamp til Forbød, som det kaldes, for det frie Prokossbord, en Strid, som gaar ud paa at fritage væsentlig The og Sukker og dernæst nogle enkelte Artikler f. Ex. Kakao for Told, for at lette den arbejdende Klasse Anskaffelsen af disse Ting; men selv den mest begejstrede og energiske Talsmand herfor, John Bright, har nu siddet i Regjeringen over 2 Aar, uden at han har kunnet gennemføre et Forslag til denne Sags praktiske Udførelse, fordi den Afgift, der kommer ind ved disse Artikler, spiller en saa væsentlig Rolle i det engelske Statsbudget, at Ingen kan tænke paa at ophæve dem uden at paavise en Erstatning for dem, Noget, som har været og vistnok fremdeles vil være umuligt at finde. — Spørgsmaalet om Beskyttelse og Frihandel til for kort Tid siden en ganske ny og i mine Tanker høit overraskende Fremstilling ved, hvad der kom fra det ærede Medlem for Randers. Han erklærede nemlig, at han, hvad Haandværket angik, maatte fastholde den Beskyttelse, som hidtil ydedes; hvad Fabrikvæsenet derimod angik, skulde

han være med til ogsaa at foretage en Nedsættelse i Beskyttelsen eller lade den helt forsvinde om nogen Tid. Jeg tror nu, at den Forskel, der gjøres paa Haandværks- og Fabrikvæsen, er i og for sig meget forsvindende, vanskelig og sværende; jeg tror, at naar man i det praktiske Liv skal opstille den, vil man meget hyppig komme i Tvivl om, hvorvidt man skal gaa til Højre eller Venstre, hvad man skal tage med, og hvad man skal udelukke fra en af disse Kategorier, om man skal tage denne eller hin Gjerning med. Dernæst har jeg den Anskuelse, at kan Haandværket ikke undvære Beskyttelsen, kan Fabrikvæsenet heller ikke undvære den, og kan Fabrikvæsenet undvære den, kan Haandværket det ogsaa. Man maa nemlig erindre, at det i Fabrikkerne dreier sig om en stor Arbejdsklasse, hvis Velfærd staar paa Spil, en langt større Mængde Arbejdere end i Haandværket; naar man derimod taler om Haandværket, fordeles det paa et stort Antal af Mestre med flere eller færre Svende og Dreng, dog altid et temmelig begrændset Tal, hvor Virkningen saa at sige succesfult gjør sig gjældende. Med Hensyn til Fabrikationen kan derimod Nedsættelsen i Toldafgiften fra i Dag til imorgen medføre, at hundrede Familier kunne blive brødløse eller faae en væsentlig Nedsættelse i deres Fortjeneste. Der er derfor stor Opfordring for os til at være lige saa varomme med Hensyn til den ene som til den anden Gjenstand. Det kan heller ikke være skjult for Noget, at medens Haandværket saa at sige arbejder under Indflydelse af gamle Traditioner, drives Fabrikvirksomheden med større Materiale, et større Antal Maskiner, flere Arbejdere og med en større Beregning med Hensyn til de allermindeste Enkeltheder, saa at der er en ganske anderledes lille Margen for Fabrikationen at løbe paa i saa Henseende, medens derimod ved Haandværket den Enkeltes Dygtighed kommer til at spille en Rolle, som for en væsentlig Del forsvinder ved Fabrikvirksomheden. Det forekommer mig derfor at være meget uheldigt at fremdrage en saadan Forskel mellem Haandværket og Fabrikationen. — I den samme ærede Talers Foredrag optom igjen den tidligere hørte Tale om Gjenstighed som Betingelse for Fremskridt hen imod Frihandel. Jeg tror ikke paa denne Betingelse. Jeg tror, at det er en Standse, som de Herrer, der holde paa Beskyttelse, have fundet paa at optaste for derved at dække deres egen Positions Svaghed, og dersom man i Morgenen i Virkeligheden kunde skaffe Gjenstighed over hele den store vide Verden, vilde de Herrer vistnok alligevel sige: vi kunne ikke undvære Be-